

Вересень '2007

**Інформаційний
бюлетень**

**УКРАЇНА ПЕРЕДВИБОРНА:
ЕЛЕКТОРАЛЬНІ НАМІРИ І ДУМКИ
НАСЕЛЕННЯ**

**За редакцією
члена-кореспондента АПН України
М. М. Слюсаревського**

Упорядник Л. П. Черниш

Київ

Україна передвиборна: електоральні наміри і думки населення: Інформаційний бюлетень. Вересень ' 2007 / За ред. М. М. Слюсаревського; Упоряд. Л. П. Черниш. – К., 2007. – 62 с.

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського репрезентативного опитування, проведеного Інститутом соціальної та політичної психології АПН України 4–8 вересня 2007 р. Ці дані порівнюються з попередніми “зрізами” моніторингових циклів, які постійно здійснює інститут.

Для науковців, працівників ЗМІ, представників громадськості.

У проведенні дослідження, опрацюванні його даних та підготовці матеріалів бюлетеня взяли участь: *Л.П.Булах, Л.М.Калачнікова, М.О.Литвин, М.М.Слюсаревський, Л.П.Черниш.*

Адреса:

04070, м.Київ, вул.Андріївська, 15
тел. 425-24-08 , 425-22-87
факс. 425-45-56

При використанні матеріалів дослідження посилання на Інститут соціальної та політичної психології АПН України обов'язкове.

© Інститут соціальної та політичної психології АПН України, 2007

З М І С Т

Попередні зауваження.....	4–4
1. Позачергові парламентські вибори: очікувана електоральна активність, політичні преференції і мотиви виборців.....	5–35
2. Громадська думка щодо гіпотетичних президентських виборів.....	36–42
3. Думки громадян з актуальних суспільно-політичних і гуманітарних проблем	43–61

ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Масове опитування громадян, результати якого подаються нижче, було проведене 4–8 вересня 2007 року за квотною вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Опитано 2000 респондентів у 250 населених пунктах, з яких 119 – міські, 131 – сільські. Похибка вибірки становить 2,2%.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі регіони:

- **Західний** (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);
- **Центральний** (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ);
- **Східний** (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Луганська, Харківська області);
- **Південний** (АР Крим, Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

Ступінь досяжності електорату:

- Західний регіон – 65,3%;
- Центральний регіон – 52,3%;
- Східний регіон – 67,3%;
- Південний регіон – 56,1%;
- *по Україні загалом* – 62,5%.

Результати опитування у міру можливості порівнюються з попередніми “зрізами” відповідних моніторингових циклів.

1. Позачергові парламентські вибори: очікувана електоральна активність, політичні преференції і мотиви виборців

Чи підтримуєте Ви проведення позачергових виборів до Верховної Ради України, що мають відбутися 30 вересня цього року? (у %)

	19–25 квітня 2007 р.		21–25 травня 2007 р.		14–25 червня 2007 р.		4–8 вересня 2007 р.	
цілком підтримую	22,9	38,8	23,8	41,7	25,9	43,2	26,2	49,3
скоріше підтримую, ніж не підтримую	15,9		17,9		17,3		23,1	
скоріше не підтримую, ніж підтримую	12,2	49,8	16,8	46,4	14,9	41,9	16,5	38,4
зовсім не підтримую	37,6		29,6		27,0		21,9	
мені це байдуже	6,2		6,3		9,1		7,0	
важко відповісти	5,2		5,6		5,8		5,4	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Західний регіон	70,6	16,2	6,4	6,7
Центральний регіон	55,3	33,1	6,5	5,1
Східний регіон	30,9	55,4	8,0	5,7
Південний регіон	45,5	44,2	6,8	3,4

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	56,8	28,4	9,8	4,9
30—55 років	48,2	39,4	6,9	5,6
56 років і більше	45,8	43,5	5,4	5,4

За статтю (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
чоловіки	47,5	41,1	6,7	4,7
жінки	51,0	36,0	7,1	5,9

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
повна вища	56,2	35,3	3,8	4,7
неповна вища, середня спеціальна	51,0	37,7	6,3	4,9
повна середня	49,1	37,0	8,1	5,8
неповна середня	41,0	45,2	8,1	5,6

Чи маєте Ви намір взяти участь у голосуванні на позачергових виборах до Верховної Ради 30 вересня? (у %)

	19–25 квітня 2007 р.	21–25 травня 2007 р.	14–25 червня 2007 р.	4–8 вересня 2007 р.
однозначно так	37,4	41,1	38,5	46,4
скоріше так	23,3	27,9	31,4	36,3
скоріше ні	16,1	11,1	11,6	5,5
однозначно ні	13,4	9,2	9,0	5,1
важко відповісти	9,7	10,7	9,4	6,7

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
владна коаліція	90,5	4,2	5,4
опозиція	95,1	2,3	2,6

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
Західний регіон	85,5	10,5	3,9
Центральний регіон	81,8	10,4	7,7
Східний регіон	80,9	11,6	7,5
Південний регіон	85,0	8,8	6,1

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
18—29 років	83,1	9,6	7,2
30—55 років	79,9	12,7	7,4
56 років і більше	86,4	8,3	5,4

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
чоловіки	83,1	11,0	5,9
жінки	82,3	10,5	7,3

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
повна вища	87,7	6,2	6,2
неповна вища, середня спеціальна	83,0	10,3	6,7
повна середня	82,6	10,8	6,7
неповна середня	78,2	14,6	7,2

Як відомо, ЦВК зареєструвала наведені нижче політичні партії та виборчі блоки, які будуть включені до виборчих бюлетенів. За яку (який) із них Ви б проголосували, якби вибори до Верховної Ради відбувалися вже сьогодні? (у %)

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто схильний голосувати	Серед тих, хто однозначно має намір голосувати і визначився з вибором
Партія регіонів (В. Янукович, Р. Богатирьова, Т. Чорновіл, І. Богословська, Н. Шуфрич)	28,8	31,6	32,9
Блок Юлії Тимошенко (Ю. Тимошенко, О. Турчинов, М. Томенко, Й. Вінський, А. Шевченко)	19,8	22,8	28,6
Блок “Наша Україна – Народна самооборона” (Ю. Луценко, В. Кириленко, А. Яценюк, А. Гриценко, М. Катеринчук)	11,3	12,9	15,1
Комуністична партія України (П. Симоненко, Є. Волинець, М. Перестенко, І. Герасимов, Ю. Гайдаєв)	5,1	5,7	5,9
Блок Литвина (В. Литвин, С. Гриневецький, М. Деркач, О. Гаркуша, В. Пилипшин)	4,2	4,6	5,7
Соціалістична партія України (О. Мороз, В. Цушко, В. Бойко, В. Семенюк, С. Ніколаєнко)	2,5	2,6	2,2
Всеукраїнське об’єднання “Свобода” (О. Тягнибок, Ю. Ілєнко, І. Фаріон, Б. Бенюк, О. Сич)	1,1	1,2	2,1
Прогресивна соціалістична партія України (Н. Вітренко, В. Марченко, П. Баулін, Л. Кайоткіна, В. Іванов)	1,1	1,2	1,4
Комуністична партія України (оновлена) (М. Савенко, І. Малолітко, Н. Козюра, О. Омельченко, В. Лебедєва)	0,9	0,8	0,9
Партія Зелених України (В. Костерін, Т. Кондратюк, С. Глузман, Ю. Щербак, Д. Тузов)	0,9	0,9	0,9
Партія національно-економічного розвитку України (П. Матвієнко, М. Слуцький, В. Данилов, В. Фурман, Х. Стецька)	0,7	0,6	0,8
Партія Вільних Демократів (С. Одарич, М. Бродський, М. Мельниченко, Д. Видрін, Л. Стасів)	0,4	0,3	0,6

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто схильний голосувати	Серед тих, хто однозначно має намір голосувати і визначився з вибором
Блок партії пенсіонерів України (Ф. Петросян, В. Хмельницький, С. Усольцев, Л. Герасимова, Т. Нагорна)	0,3	0,1	0,0
Виборчий блок Людмили Супрун – Український Регіональний Актив (УРА) (Л. Супрун, С. Куніцин, О. Дьомін, С. Татусяк, Т. Тимочко)	0,3	0,2	0,2
Громадянська партія “ПОРА” (Я. Годунок, О. Юрченко, Ю. Бойко, А. Бондаренко, О. Яременко)	0,3	0,2	
Християнський блок (С. Балюк, А. Ружицький, З. Виборна, А. Кашуба, В. Горбачов)	0,3	0,3	0,4
Виборчий блок політичних партій “КУЧМА” (Конституція – Україна – Честь – Мир – Антифашизм) (О. Волков, О. Задорожній, Л. Миримський, В. Головка, В. Развадовський)	0,2	0,2	0,0
Селянський Блок “Аграрна Україна” (І. Томич, О. Яворський, В. Чорний, П. Зинич, М. Рогуцький)	0,2	0,1	0,0
Блок “Всеукраїнська громада” (Л. Поречкіна, Ф. Моргун, В. Петринюк, А. Авдієвський, В. Кожан)	0,1	0,1	0,0
Всеукраїнська партія Народної Довіри (А. Азаров, П. Козинець, Л. Кравченко, А. Солоп, О. Лозицька)	0,1	0,1	0,0
Український Народний Блок (Т. Яхєєва, М. Уманець, В. Черняк, В. Шевчук, М. Баранюк)	0,0	0,0	0,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	12,2	10,7	–
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	4,1	2,6	2,2
Не пішов би на вибори	5,2	–	–

Динаміка рейтингів провідних політичних сил

	По вибірці в цілому				Серед тих, хто схильний голосувати				Серед тих, хто схильний голосувати і визначився з вибором			
	19-25 квітня 2007 р.	21-25 травня 2007 р.	14-25 червня 2007 р.	4-8 вересня 2007 р.	19-25 квітня 2007 р.	21-25 травня 2007 р.	14-25 червня 2007 р.	4-8 вересня 2007 р.	19-25 квітня 2007 р.	21-25 травня 2007 р.	14-25 червня 2007 р.	4-8 вересня 2007 р.
Партія регіонів	31,0	28,5	28,5	28,8	30,1	28,7	31,4	31,6	31,9	32,1	34,6	35,3
Блок Юлії Тимошенко	19,5	20,1	20,3	19,8	26,7	26,3	26,1	22,8	32,6	29,4	28,8	25,5
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"*	–	–	11,6	11,3	–	–	14,8	12,9	–	–	16,3	14,5
Партія "Народний союз "Наша Україна"	5,1	5,8	–	–	7,5	7,7	–	–	8,5	8,6	–	–
Блок "Народна самооборона Юрія Луценка"	5,5	5,3	–	–	7,7	6,5	–	–	8,7	7,3	–	–
Комуністична партія України	5,0	4,1	5,3	5,1	3,5	3,4	5,5	5,7	3,9	3,8	6,0	6,4
Блок Литвина**	1,6	2,8	2,8	4,2	2,0	3,3	3,0	4,6	2,2	3,7	3,3	5,2
Соціалістична партія України	2,0	2,3	2,0	2,5	1,6	2,0	2,0	2,6	1,8	2,2	2,2	2,9
Прогресивна соціалістична партія України	1,4	1,6	1,7	1,1	0,9	1,5	1,9	1,2	1,0	1,6	2,0	1,4
Виборчий блок "Рух – Українська правда"	1,7	2,0	–	–	2,4	2,8	–	–	2,7	3,1	–	–

Примітки. * Під час опитування, що проводились у червні 2007 року, Блок "Наша Україна – Народна самооборона" включався до анкети під назвою "Виборчий блок "Союз демократичних сил України".

** До вересня 2007 року – "Народна партія".

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Партія регіонів	9,0	16,0	47,4	42,9
Блок Юлії Тимошенко	34,0	27,8	6,8	11,9
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	22,7	14,5	3,4	6,8
Комуністична партія України	1,8	3,5	7,7	7,1
Блок Литвина	3,6	6,2	2,9	3,4
Соціалістична партія України	1,5	2,9	3,1	1,7
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	3,4	0,9	0,3	0,3
Прогресивна соціалістична партія України	0,5	0,3	1,5	2,7
Комуністична партія України (оновлена)	0,3	1,1	0,9	1,0
Партія Зелених України	0,8	0,9	0,8	1,4
Партія національно- економічного розвитку України	0,0	1,5	0,2	0,7
Партія Вільних Демократів	0,3	0,8	0,0	0,3
Блок партії пенсіонерів України	0,3	0,5	0,3	0,0
Виборчий блок Людмили Супрун – Український Регіональний Актив	0,8	0,5	0,0	0,0
Громадянська партія “ПОРА”	1,0	0,2	0,0	0,3
Християнський блок	0,3	0,6	0,0	0,0
Виборчий блок політичних партій “КУЧМА”	0,0	0,3	0,3	0,0
Селянський Блок “Аграрна Україна”	0,5	0,2	0,0	0,0
Блок “Всеукраїнська громада”	0,3	0,2	0,0	0,0
Всеукраїнська партія Народної Довіри	0,3	0,2	0,0	0,0
Український Народний Блок	0,0	0,0	0,0	0,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	10,8	11,9	14,4	10,2
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	4,4	3,6	4,2	4,4
Не пішов би на вибори	3,6	5,9	5,7	4,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної вікової групи):

	18–29 років	30–55 років	56 років і більше
Партія регіонів	25,7	29,6	29,5
Блок Юлії Тимошенко	25,2	20,4	15,6
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	13,0	11,4	10,3
Комуністична партія України	0,5	2,3	11,8
Блок Литвина	3,1	4,9	3,9
Соціалістична партія України	1,4	2,3	3,5
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	1,0	0,9	1,5
Прогресивна соціалістична партія України	0,5	1,3	1,2
Комуністична партія України (оновлена)	0,0	0,4	2,0
Партія Зелених України	1,0	1,2	0,5
Партія національно-економічного розвитку України	0,7	0,7	0,6
Партія Вільних Демократів	0,7	0,2	0,3
Блок партії пенсіонерів України	0,2	0,5	0,0
Виборчий блок Людмили Супрун – Український Регіональний Актив	0,0	0,4	0,3
Громадянська партія “ПОРА”	0,7	0,1	0,3
Християнський блок	0,0	0,4	0,2
Виборчий блок політичних партій “КУЧМА”	0,0	0,4	0,0
Селянський Блок “Аграрна Україна”	0,0	0,1	0,3
Блок “Всеукраїнська громада”	0,0	0,0	0,3
Всеукраїнська партія Народної Довіри	0,0	0,2	0,0
Український Народний Блок	0,0	0,0	0,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	14,7	11,7	11,5
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	6,5	4,5	2,0
Не пішов би на вибори	5,0	5,9	4,4

За статтю (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної статі):

	Чоловіки	Жінки
Партія регіонів	28,5	28,8
Блок Юлії Тимошенко	16,3	22,8
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	11,6	11,1
Комуністична партія України	6,8	3,7
Блок Литвина	4,5	4,1
Соціалістична партія України	2,9	2,1
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	1,5	0,8
Прогресивна соціалістична партія України	0,9	1,3
Комуністична партія України (оновлена)	0,8	0,9
Партія Зелених України	1,0	0,8
Партія національно-економічного розвитку України	0,7	0,6
Партія Вільних Демократів	0,6	0,2
Блок партії пенсіонерів України	0,2	0,4
Виборчий блок Людмили Супрун – Український Регіональний Актив	0,1	0,5
Громадянська партія “ПОРА”	0,3	0,2
Християнський блок	0,0	0,5
Виборчий блок політичних партій “КУЧМА”	0,2	0,2
Селянський Блок “Аграрна Україна”	0,2	0,1
Блок “Всеукраїнська громада”	0,1	0,1
Всеукраїнська партія Народної Довіри	0,1	0,1
Український Народний Блок	0,0	0,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	12,5	12,1
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	4,9	3,4
Не пішов би на вибори	5,4	5,1

За рівнем освіти (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної освітньої категорії):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Партія регіонів	25,2	28,8	29,5	29,7
Блок Юлії Тимошенко	22,8	21,7	20,5	13,7
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	14,8	10,9	11,4	9,1
Комуністична партія України	2,5	3,1	5,0	10,2
Блок Литвина	4,3	4,9	3,8	4,4
Соціалістична партія України	2,2	2,0	2,6	3,3
Всеукраїнське об’єднання “Свобода”	2,2	1,1	1,1	0,3
Прогресивна соціалістична партія України	0,6	1,3	1,5	0,3
Комуністична партія України (оновлена)	0,3	0,0	1,2	1,4
Партія Зелених України	1,5	1,1	0,8	0,3
Партія національно-економічного розвитку України	0,6	0,7	0,7	0,5
Партія Вільних Демократів	0,9	0,7	0,1	0,0
Блок партії пенсіонерів України	0,3	0,0	0,5	0,3
Виборчий блок Людмили Супрун – Український Регіональний Актив	0,6	0,4	0,1	0,3
Громадянська партія “ПОРА”	0,3	0,0	0,4	0,3
Християнський блок	0,6	0,2	0,2	0,0
Виборчий блок політичних партій “КУЧМА”	0,6	0,0	0,2	0,0
Селянський Блок “Аграрна Україна”	0,3	0,0	0,1	0,3
Блок “Всеукраїнська громада”	0,0	0,0	0,0	0,5
Всеукраїнська партія Народної Довіри	0,3	0,0	0,0	0,3
Український Народний Блок	0,0	0,0	0,0	0,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	11,4	13,7	10,3	15,9
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної партії (блоку)	4,3	5,3	4,5	1,4
Не пішов би на вибори	3,4	4,0	5,6	7,7

Співвідношення прихильників, противників та гіпотетичного резерву провідних політичних сил

(за розподілом відповідей на запитання *“Чи вважаєте Ви для себе можливим проголосувати на позачергових виборах до Верховної Ради за такі політичні сили: 1) за Блок Литвина”? 2) за блок “Наша Україна – Народна самооборона”? 3) за Блок Юлії Тимошенко? 4) за Комуністичну партію України? 5) за Партію регіонів? 6) за Соціалістичну партію України?”*, у %)

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	23,9	14,4	38,3	47,0	14,7
Блок Юлії Тимошенко	15,7	16,9	32,6	50,2	17,2
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	8,4	19,1	27,5	52,7	19,9
Комуністична партія України	5,7	10,5	16,2	67,1	16,8
Блок Литвина	3,4	18,0	21,4	51,9	26,6
Соціалістична партія України	2,6	13,1	15,7	64,3	20,1

У регіональному розрізі:

Західний регіон

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	6,5	10,1	16,6	68,5	15,0
Блок Юлії Тимошенко	26,9	32,1	59,0	21,5	19,4
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	17,1	36,3	53,4	26,2	20,5
Комуністична партія України	1,6	3,6	5,2	84,7	10,1
Блок Литвина	2,9	24,2	27,1	44,8	28,1
Соціалістична партія України	1,3	8,9	10,2	72,1	17,7

Центральний регіон

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	11,6	11,6	23,2	64,1	12,7
Блок Юлії Тимошенко	22,3	22,0	44,3	40,1	15,7
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	9,2	26,9	36,1	45,2	18,8
Комуністична партія України	4,9	6,3	11,2	76,0	12,9
Блок Литвина	4,6	17,1	21,7	51,6	26,7
Соціалістична партія України	2,8	8,6	11,4	74,6	14,1

Східний регіон

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	41,5	17,1	58,6	22,1	19,3
Блок Юлії Тимошенко	5,4	5,4	10,8	68,8	20,3
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	4,0	6,1	10,1	66,9	23,1
Комуністична партія України	8,8	16,6	25,4	47,7	26,8
Блок Литвина	2,7	17,8	20,5	51,2	28,3
Соціалістична партія України	3,2	17,5	20,7	51,1	28,2

Південний регіон

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	35,7	20,7	56,4	34,4	9,2
Блок Юлії Тимошенко	8,2	9,9	18,1	70,6	11,3
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	4,4	6,8	11,2	74,1	14,7
Комуністична партія України	6,2	15,8	22,0	65,4	12,7
Блок Литвина	3,1	12,3	15,4	63,7	20,9
Соціалістична партія України	2,4	19,5	21,9	59,0	19,1

У віковому розрізі:
18–29 років

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	21,5	12,8	34,3	51,9	13,8
Блок Юлії Тимошенко	18,2	22,6	40,8	40,4	18,7
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	10,2	18,0	28,2	48,9	22,9
Комуністична партія України	0,5	5,9	6,4	76,5	17,2
Блок Литвина	1,9	19,2	21,1	48,4	30,4
Соціалістична партія України	1,2	10,0	11,2	67,9	20,9

30—55 років

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	24,4	12,3	36,7	47,6	15,7
Блок Юлії Тимошенко	16,3	17,4	33,7	49,6	16,7
Блок “Наша Україна – Народна самооборона”	8,5	21,4	29,9	50,3	19,8
Комуністична партія України	2,6	8,7	11,3	71,3	17,4
Блок Литвина	4,3	18,1	22,4	51,8	25,8
Соціалістична партія України	2,5	11,8	14,3	66,1	19,7

56 років і більше

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	24,5	18,4	42,9	43,0	14,0
Блок Юлії Тимошенко	13,3	12,6	25,9	57,1	17,0
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	7,1	16,6	23,7	58,3	18,1
Комуністична партія України	13,3	15,8	29,1	55,3	15,6
Блок Литвина	3,2	17,1	20,3	54,2	25,4
Соціалістична партія України	3,5	16,9	20,4	59,5	20,0

За статтю:

Чоловіки

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	24,4	14,4	38,8	45,4	15,8
Блок Юлії Тимошенко	13,0	15,1	28,1	53,1	18,8
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	8,6	18,0	26,6	53,7	19,7
Комуністична партія України	7,6	10,2	17,8	65,6	16,6
Блок Литвина	3,3	16,2	19,5	53,6	26,9
Соціалістична партія України	2,7	12,9	15,6	63,7	20,6

Жінки

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	23,3	14,4	37,7	48,4	13,9
Блок Юлії Тимошенко	17,9	18,3	36,2	47,7	16,1
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	8,3	19,8	28,1	51,8	20,0
Комуністична партія України	4,2	10,7	14,9	68,1	16,9
Блок Литвина	3,6	19,6	23,2	50,4	26,5
Соціалістична партія України	2,3	13,3	15,6	64,9	19,5

За рівнем освіти:

Повна вища

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	19,6	12,8	32,4	54,8	12,8
Блок Юлії Тимошенко	18,6	23,3	41,9	40,9	17,3
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	11,6	24,2	35,8	44,7	19,5
Комуністична партія України	3,5	8,2	11,7	74,8	13,5
Блок Литвина	3,5	22,4	25,9	49,2	24,9
Соціалістична партія України	1,6	11,7	13,3	70,3	16,4

Неповна вища, середня спеціальна

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	23,1	14,8	37,9	44,7	17,3
Блок Юлії Тимошенко	15,9	18,4	34,3	48,8	17,0
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	7,9	18,6	26,5	50,9	22,6
Комуністична партія України	3,2	9,5	12,7	70,0	17,3
Блок Литвина	3,9	14,3	18,2	50,7	31,1
Соціалістична партія України	1,8	14,6	16,4	63,6	20,0

Повна середня

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	25,1	14,2	39,3	47,6	13,1
Блок Юлії Тимошенко	15,9	16,4	32,3	51,4	16,2
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	8,4	18,2	26,6	54,0	19,4
Комуністична партія України	5,2	10,0	15,2	68,5	16,3
Блок Литвина	3,0	19,3	22,3	53,9	23,8
Соціалістична партія України	2,8	11,4	14,2	65,7	20,1

Неповна середня

	Прихильники (потенційний електорат)			Противники (не проголосую в жодному разі)	Гіпотетичний резерв (поки що не знаю)
	Послідовні (обов'язково проголосую)	Непослідовні (можу проголосувати за певних обставин)	Усі разом (обов'язково проголосую + можу проголосувати за певних обставин)		
Партія регіонів	24,9	16,3	41,2	42,0	16,9
Блок Юлії Тимошенко	12,5	10,8	23,3	56,7	20,0
Блок "Наша Україна – Народна самооборона"	5,8	17,5	23,3	58,6	18,1
Комуністична партія України	11,7	14,8	26,5	53,6	19,8
Блок Литвина	3,6	15,9	19,5	51,1	29,3
Соціалістична партія України	3,9	16,7	20,6	56,3	23,1

Частки симпатиків інших партій та блоків у потенційному електораті провідних політичних сил

Провідні політичні сили	Частки симпатиків (у %)																	Не визначилися	Проти всіх			
	Блок "Всеукраїна"	Блок Литвина	Блок "НУ-НС"	БПТУ	БЮТ	ВР Л.Супрун	ВРПШ "КУЧМА"	ВРПД	ВО "Свобода"	ГП "ПОРА"	КПВ	КПВ (о)	ПВД	ПЗУ	ПНЕРУ	Партія регіонів	ПСПУ			СПУ	Християнський блок	Усього
Партія регіонів	-	0,8	0,5	-	0,9	0,1	0,1	-	0,1	0,1	0,1	0,3	0,1	0,3	0,4		0,8	0,7	-	7,1	3,0	0,4
Блок Юлії Тимошенко	-	1,2	6,1	0,2		0,1	0,1	0,7	0,1	0,1	-	-	0,3	0,2	0,1	0,8	0,1	0,1	-	10,4	3,0	0,3
Блок "Наша Україна – Народна са-мооборона"	-	1,3		0,1	9,0	0,1	-	0,7	0,1	-	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	1,1	0,1	0,1	-	13,7	2,6	0,3
Комуністич-на партія України	0,1	0,5	0,2	-	0,4	-	-	0,1	-	-	0,8	0,1	0,1	-	0,2	6,3	0,4	0,7	-	9,8	1,4	0,1
Блок Литвина	-		2,8	-	3,9	0,1	0,1	0,1	0,1	-	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	6,2	0,3	0,3	0,1	14,8	2,3	0,1
Соціалістич-на партія України	-	0,7	0,4	0,1	1,0	-	-	0,2	-	-	1,4	0,1	0,1	-	0,2	7,1	0,4		-	11,7	1,4	-

Частки симпатиків інших партій та блоків у гіпотетичному резерві провідних політичних сил

Провідні політичні сили	Частки симпатиків (у %)																Не визначилися	Проти всіх					
	Блок "Всеукраїна"	Блок Литвина	Блок "НУ-НС"	БППУ	БЮТ	ВЛСупрун	ВПП "КУЧМА"	ВІНД	ВО "Свобода"	ГП "ПОРА"	КПУ	КПУ (о)	ПВД	ПЗУ	ПНЕРУ	Партія регіонів			ПСПУ	СБ "Аграрна Україна"	СПУ	Християнський блок	Усього
Партія регіонів	-	0,6	1,1	0,2	2,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	1,0	0,1	-	0,3	0,2		0,1	-	0,6	0,1	7,0	0,8	1,1
Блок Юлії Тимошенко	0,1	1,0	2,8	-		0,2	0,1	-	0,3	0,2	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	2,4	0,2	0,1	0,5	0,1	8,9	5,6	1,0
Блок "Наша Україна – Народна са-мооборона"	0,1	0,8		0,2	4,4	0,2	0,2	0,1	0,4	0,2	0,5	0,1	0,1	0,3	0,1	2,7	0,2	0,2	0,6	0,1	11,5	6,0	1,0
Комуністич-на партія України	-	0,5	1,0	0,1	1,7	0,1	0,2	-	-	-		0,1	-	0,4	0,1	5,2	0,1	0,1	0,5	-	10,1	4,9	0,7
Блок Литвина	-		3,1	0,1	5,2	0,2	0,2	0,1	0,4	0,2	0,9	0,2	0,1	0,4	0,2	5,0	0,3	0,1	0,7	0,1	17,5	6,4	0,9
Соціалістич-на партія України	-	0,5	1,6	-	2,3	0,3	0,2	-	0,1	0,1	1,1	0,1	-	0,5	0,2	5,8	0,1	0,1		0,1	13,1	5,0	0,7

Якщо Ви маєте намір проголосувати на позачергових парламентських виборах за певну партію (виборчий блок), то якими з наведених нижче міркувань та аргументів керуєтесь у своєму виборі? (у % до кількості виборців, які тією чи іншою мірою схильні голосувати)

- цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю..... **30,0**
- ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я..... **28,8**
- серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом..... **28,3**
- ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю..... **27,3**
- ця партія (блок) наведе порядок..... **25,7**
- позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)..... **25,0**
- ця партія (блок) має добрі шанси на обрання..... **23,0**
- приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)..... **21,0**
- люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)..... **15,3**
- представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні..... **15,0**
- ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади..... **12,0**
- хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)..... **8,9**
- інше..... **3,8**

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

Серед прихильників різних політичних сил:

	Владна коаліція	Опозиція	Блок Литвина
цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю	32,4	33,9	43,4
ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я	35,5	24,7	22,4
серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом	26,6	26,0	35,5
ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	28,4	28,8	15,8
ця партія (блок) наведе порядок	26,9	29,1	26,3
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)	26,7	28,8	14,5
ця партія (блок) має добрі шанси на обрання	25,0	28,4	15,8
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)	19,5	25,2	32,9
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)	20,0	12,5	11,8
представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	14,6	14,6	14,5
ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади	13,2	13,7	3,9
хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)	8,1	9,2	11,8
інше	1,1	1,5	1,3

У регіональному розрізі:

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю	29,1	29,5	31,1	30,0
ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я	26,6	25,2	33,5	29,6
серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом	23,8	27,1	29,2	34,8
ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	22,9	16,0	29,4	31,6
ця партія (блок) наведе порядок	23,8	28,2	22,6	29,2
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)	21,7	24,1	23,2	35,2
ця партія (блок) має добрі шанси на обрання	22,6	24,1	20,3	26,8
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)	21,7	18,5	22,1	23,2
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)	10,5	10,8	19,5	22,0
представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	21,1	10,1	11,8	24,4
ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади	9,9	11,2	12,0	16,4
хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)	7,1	9,7	5,8	15,6
інше	4,0	4,3	3,1	4,0

У віковому розрізі:

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю	26,1	32,2	29,5
ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я	23,5	27,4	33,9
серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом	25,8	31,3	26,1
ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	30,2	24,9	28,8
ця партія (блок) наведе порядок	21,7	25,8	27,9
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)	26,7	24,4	24,9
ця партія (блок) має добрі шанси на обрання	24,9	24,4	19,9
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)	21,7	22,4	18,8
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)	15,0	15,0	15,8
представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	14,7	14,3	16,0
ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади	12,9	11,5	12,1
хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)	8,8	8,7	9,1
інше	5,6	3,1	3,7

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю	28,2	31,7
ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я	28,9	29,0
серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом	27,9	28,3
ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	28,7	26,4
ця партія (блок) наведе порядок	24,1	27,3
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)	24,8	25,4
ця партія (блок) має добрі шанси на обрання	22,3	23,5
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)	19,5	22,1
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)	16,2	14,5
представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	14,4	15,3
ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади	12,1	11,9
хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)	8,9	8,9
інше	4,2	3,5

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
цю партію (блок) очолює політик, якому я довіряю	26,3	29,4	31,4	30,7
ця партія (блок) виражає й захищає інтереси таких людей, як я	20,6	28,9	31,3	30,7
серед усіх інших партій (блоків) ця (цей) є найменшим злом	28,8	31,6	28,7	21,6
ця партія (блок) обстоює ідеологію, політичні погляди, які я поділяю	34,5	28,1	23,7	28,3
ця партія (блок) наведе порядок	26,0	21,5	28,4	24,0
позитивної оцінки заслуговує попередня діяльність цієї партії (блоку)	23,5	25,9	25,6	24,0
ця партія (блок) має добрі шанси на обрання	25,3	25,9	22,3	18,4
приваблюють особисті якості кандидатів від цієї партії (блоку)	23,8	21,5	20,7	18,0
люди, яким я довіряю, збираються голосувати за цю партію (блок)	14,9	14,4	15,3	17,0
представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні	10,0	15,0	16,0	17,3
ця партія (блок) виступає проти нинішньої влади	13,5	12,0	11,6	11,3
хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)	7,8	8,2	9,9	8,1
інше	4,6	3,8	2,9	5,3

Якщо Ви не маєте наміру брати участь у голосуванні, то чому? (у % до кількості виборців, які скоріше та однозначно не збираються голосувати)

- у нашій країні вибори не можуть бути чесними **41,0**
- вважаю, що мій голос нічого не вирішить **30,2**
- мене не цікавить політика **22,0**
- у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати **14,1**
- вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу **13,7**
- інше **0,5**

Примітка. Сума перевищує 100%, оскільки респонденти мали можливість обирати кілька варіантів відповіді.

У регіональному розрізі:

	Західний регіон	Централь ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	35,9	45,6	37,5	46,2
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	33,3	30,9	29,2	26,9
мене не цікавить політика	30,8	17,6	27,8	3,8
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	15,4	16,2	12,5	11,5
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	7,7	5,9	15,3	38,5
інше	0,0	0,0	1,4	0,0

У віковому розрізі:

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	33,3	44,7	38,5
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	20,5	27,2	44,2
мене не цікавить політика	28,2	18,4	25,0
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	12,8	14,9	13,5
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	15,4	16,7	5,8
інше	2,6	0,0	0,0

За статтю:

	Чоловіки	Жінки
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	38,9	42,7
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	27,4	32,7
мене не цікавить політика	23,2	20,9
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	12,6	15,5
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	13,7	13,6
інше	0,0	0,9

За рівнем освіти:

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
у нашій країні вибори не можуть бути чесними	36,8	56,5	40,2	30,8
вважаю, що мій голос нічого не вирішить	36,8	21,7	27,6	40,4
мене не цікавить політика	15,8	17,4	20,7	30,8
у списку немає таких партій (блоків), за які варто було б голосувати	21,1	10,9	14,9	13,5
вважаю саму процедуру виборів недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу	10,5	17,4	16,1	7,7
інше	0,0	0,0	0,0	1,9

Чи впевнені Ви в тому, що позачергові вибори до Верховної Ради України пройнуть чесно і демократично? (у %)

	Травень 2007 р.		Вересень 2007 р.	
	цілком упевнений	5,2	18,0	4,7
скоріше впевнений, ніж не впевнений	12,8	16,1		
скоріше не впевнений, ніж упевнений	25,8	69,6	26,9	65,7
зовсім не впевнений	43,8		38,8	
мені це байдуже	2,5		2,6	
важко відповісти	9,9		11,0	

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Упевнений (цілком упевнений + скоріше впевнений)	Не впевнений (скоріше не впевнений + зовсім не впевнений)	Мені це байдуже	Важко відповісти
владна коаліція	14,7	75,2	0,6	9,5
опозиція	36,3	50,7	1,0	12,1

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Упевнений (цілком упевнений + скоріше впевнений)	Не впевнений (скоріше не впевнений + зовсім не впевнений)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Західний регіон	29,5	56,0	1,4	13,2
Центральний регіон	20,9	64,0	2,6	12,5
Східний регіон	16,2	69,0	4,2	10,6
Південний регіон	19,1	74,3	0,7	5,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Упевнений (цілком упевнений + скоріше впевнений)	Не впевнений (скоріше не впевнений + зовсім не впевнений)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	22,6	60,7	3,9	12,9
30—55 років	21,7	65,6	2,8	9,9
56 років і більше	18,1	68,9	1,5	11,3

За статтю (на момент останнього опитування):

	Упевнений (цілком упевнений + скоріше впевнений)	Не впевнений (скоріше не впевнений + зовсім не впевнений)	Мені це байдуже	Важко відповісти
чоловіки	21,0	65,3	2,2	11,6
жінки	20,7	66,1	3,0	10,2

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Упевнений (цілком упевнений + скоріше впевнений)	Не впевнений (скоріше не впевнений + зовсім не впевнений)	Мені це байдуже	Важко відповісти
повна вища	29,0	59,5	1,2	10,3
неповна вища, середня спеціальна	19,4	66,6	2,1	11,9
повна середня	20,4	67,5	2,2	10,0
неповна середня	16,4	65,1	5,5	13,0

Резюме

- Порівняно з квітнем цього року, коли був прийнятий перший Указ Президента України про розпуск Верховної Ради 5-го скликання, громадська думка помітно змінилася в бік підтримки позачергових парламентських виборів. Сьогодні цілком підтримують їх проведення 26,2 % респондентів, скоріше підтримують, ніж не підтримують, – 23,1 %, що разом становить 49,3 % (у квітні було 38,8 %). Натомість зовсім не підтримують проведення виборів і скоріше не підтримують, ніж підтримують, 38,4 % опитаних (проти 49,8 % у квітні).

- Як і можна було очікувати, найбільшу підтримку позачергових виборів респонденти висловлюють у Західному регіоні, де переважають прихильники опозиційних партій. Тут проведення виборів тією чи іншою мірою підтримують 70,6 % опитаних. У Центральному регіоні схвально ставляться до виборів 55,3 %, у Південному – 45,5 %, у Східному – 30,9 %. На Сході й нині, за два тижні до виборів, 55,4 % людей заперечує їх доцільність. Схвалює проведення виборів передусім молодь. У віковій групі 18 – 29 років за них висловилися 56,8 % опитаних, тоді як у групі від 56 років і старше – 45,8 %. Частіше за вибори ратують жінки (51 %), ніж чоловіки (47,5 %). Підтримка виборів збільшується зі зростанням рівня освіти опитаних (від 41 % серед респондентів з неповною середньою освітою до 56,2 % серед осіб з повною вищою освітою).

- Попри незгоду значної частки респондентів з потребою позачергових виборів, електоральна активність під час їх переведення обіцяє бути високою. До участі в голосуванні схильються загалом 82,7 % опитаних, причому 46,4 % вже твердо вирішили голосувати. Звертає на себе увагу зростання електоральної активності жителів Східного регіону (у квітні про намір голосувати тут заявляли загалом 69 % респондентів, у вересні – 80,9 %), що пояснюється, ймовірно, усвідомленням невідворотності виборів і зміною позиції щодо них керівництва владної коаліції. Але найвищою явка на вибори може бути на Заході (85,5 %) і, як не дивно, на Півдні (85 %). У Центральному регіоні відповідний показник нині становить 81,8 %. Про намір взяти участь у голосуванні заявляють 86,4 % опитаних з вікової групи 56 років і старше, 83,1 % представників наймолодшої групи (18–29 років). Дещо нижча активність ймовірна в групі 30–55 років (79,9 %). За освітнім рівнем найвищою обіцяє бути участь у голосуванні людей з повною вищою освітою (87,7 %). Практично не впливає на виборчу активність стать респондентів.

- На момент опитування **серед активного електорату (тих громадян, які тією чи іншою мірою схильні брати участь у голосуванні) достатню для подолання 3-відсоткового “бар’єру” кількість голосів набирають: Партія регіонів – 31,6 %; Блок Юлії Тимошенко – 22,8 %; Блок “Наша Україна – Народна самооборона” – 12,9 %; Комуністична партія України – 5,7 %, а також Блок Литвина – 4,6 %. Наближається до прохідного рубежу Соціалістична партія України – 2,6 %. За ВО “Свобода” та Прогресивну соціалістичну партію України віддають голоси по 1,2 % опитаних. Інші партії та блоки, електоральний ужинок яких поки що не перевищує одного відсотка, відтягують на себе загалом лише 3,9 % голосів. Вагаються з вибором серед тих, хто схильний голосувати, 10,7 % респондентів і збираються проголосувати “проти всіх” – 2,6 %.**

- Партія регіонів найбільшою підтримкою користується на Сході та Півдні, де число її прихильників сягає відповідно 47,4 % та 42,9 % загальної кількості виборців. У Центральному регіоні число симпатиків цієї партії становить 16 %, у Західному – 9 %. З опитаних представників вікової групи

18–29 років за неї голосуватимуть 25,7 %, 30–55 років – 29,6 %, 56 років і старше – 29,5 %. Стать респондентів на ступінь підтримки ПР не впливає. Симпатії до партії дещо знижуються з підвищенням рівня освіти опитуваних (29,7 % – серед респондентів з неповною середньою освітою і 25,2 % – серед тих, хто має повну вищу освіту).

- Блок Юлії Тимошенко, як і раніше, домінує в Західному та Центральному регіонах, де за нього мають намір проголосувати відповідно 34 % і 27,8 % опитаних. Східний регіон віддасть цьому блоку 6,8 % голосів, Південний – 11,9 %. Частка його прихильників є найбільшою у молодшій віковій групі (18 – 29 років) – 25,2 %. У середній віковій групі (30 – 55 років) вона становить 20,4 %, у старшій (56 років і більше) – 15,6 %. Блоку Юлії Тимошенко більше симпатизує жінок (22,8 %), ніж чоловіків (16,3 %). Підтримка блоку підвищується зі зростанням рівня освіти респондентів (від 13,7 % – серед людей з неповною середньою освітою до 22,8 % – серед опитаних з повною вищою освітою).

- Блоку “Наша Україна – Народна самооборона” найбільше симпатизують у Західному регіоні (22,7 %), де його за рівнем електоральних симпатій переважає лише БЮТ, і в Центральному (14,5 %), в якому він посідає третє місце (після БЮТ та ПР). На Півдні заявили про намір проголосувати за “НУ – НС” 6,8 % респондентів, на Сході – 3,4 %. Прихильність до блоку виявляє дещо більше молоді, ніж представників інших вікових груп. Спостерігається також збільшення частки його симпатиків з підвищенням рівня освіти опитаних. Стать респондентів на підтримку блоку не впливає.

- Комуністична партія України має найсильніші позиції у Східному (7,7 %) та Південному (7,1 %) регіонах. На підтримку 3,5 % виборців вона може сподіватися в Центральному регіоні, на Заході їй віддають голоси лише 1,8 % опитаних. Підтримують комуністів передусім представники старшої вікової групи (56 років і більше), у якій їм віддають електоральні симпатії 11,8 % респондентів. У групі 18 – 29 років ця партія набирає лише 0,5 % голосів. Серед тих, хто має намір голосувати за список КПУ, 6,8 % становлять

чоловіки і 3,7 % – жінки. Найбільше її симпатиків серед людей з неповною (10,2 %) та повною (5 %) середньою освітою.

- Блок Литвина найкращий результат має в Центральному регіоні (6,2%). Долає він 3-відсотковий рубіж і в Західному (3,6%) та Південному (3,4%) регіонах, проте поки що не досягає прохідної відмітки на Сході (2,9%). Головна опора блоку – люди вікової групи від 30 до 55 років (4,9%), дещо нижчі його показники в молодшій і старшій вікових групах, але і в них він перетинає прохідну межу. Майже однаковими є частки симпатиків Блоку Литвина серед чоловіків і жінок та серед представників усіх освітніх категорій.

- Соціалістичну партію України підтримують: у Східному регіоні – 3,1% респондентів, у Центральному – 2,9%, на Заході – 1,5%, на Півдні – 1,7%. Підтримка цієї партії зростає з підвищенням віку респондентів і в старшій віковій групі сягає 3,5 %. Мало впливають на прихильність до СПУ як стать опитаних, так і їх освітній рівень.

- **Виразних тенденцій динаміки загальної кількості виборців, які підтримують лідерів передвиборних перегонів (ПР, БЮТ, НУ – НС, КПУ), протягом квітня – серпня 2007 року не спостережено. Зростає не їх кількість, а рівень електоральної активності: якщо в квітні – червні намір брати участь у голосуванні висловлювало значно більше прихильників опозиційних сил, ніж владної коаліції, то тепер показники очікуваної явки на вибори помітно вирівнялися. Як наслідок, рейтинги опозиційних сил серед активного електорату дещо знизилися і, якщо б вибори проходили на момент опитування, їм би дісталось загалом 35,7 % голосів (проти 40,9 % в червні), тоді як регіонально-комуністичний тандем здобув би 37,3 % голосів (проти 36,9 % в червні). Отже, коли таке співвідношення сил лідерів передвиборних змагань зберігатиметься й надалі, незначну перевагу в новообраній Верховній Раді ймовірно матимуть Партія регіонів і КПУ. Тоді Блок Литвина, якщо він подолає-таки 3-відсотковий рубіж, може заволодіти так званою золотою акцією.**

- У той же час провідні політичні сили ще зберігають значні електоральні резерви. За рахунок “непослідовних прихильників” (осіб, які “за певних обставин” не виключають для себе можливості проголосувати за ту чи іншу партію або блок) Партія регіонів теоретично може збільшити свій активний електорат до 38,3 %; Блок Юлії Тимошенко – до 32,6 %; Блок “Наша Україна – Народна самооборона” – до 27,5 %; Блок Литвина – до 21,4 %; Комуністична партія України – до 16,2 %; Соціалістична партія України – до 15,7 %. Крім того, є чимало виборців, які поки що остаточно не визначилися в своєму ставленні до цих політичних сил. У ставленні до Блоку Литвина не визначились 26,6 % опитаних; до СПУ – 20,1 %; до НУ – НС – 19,9 %; до БЮТ – 17,2 %; до КПУ – 16,8 %; до Партії регіонів – 14,7 %.

- Політичний вибір громадян, як засвідчують результати дослідження, є здебільшого полімотивованим (кожен виборець називає, як правило, кілька мотивів голосування за ту чи іншу політичну силу). Разом з тим не виявлено мотивів, якими б керувалася в своєму виборі абсолютна більшість електорату. Найчастіше опитані обґрунтовують свій вибір тим, що обрану ними партію (виборчий блок) очолює політик, якому вони довіряють (30 %), а також тим, що ця партія (блок) “виражає й захищає інтереси таких людей, як я” (28,8 %), і тим, що партія (блок) серед усіх інших є “найменшим злом” (28,3 %). Дещо рідше опитані називають з-поміж мотивів вибору партійну ідеологію (27,3 %), сподівання на те, що вподобана ними партія чи блок “наведе порядок” (25,7 %) та позитивну оцінку попередньої діяльності партії чи блоку (25 %). Доволі рідко фігурує такий мотив вибору, як “представники цієї партії (блоку) дбають про інтереси народу та держави більше, ніж про свої власні” (15 %), і зовсім рідко – “хочу, щоб не перемогла якась інша партія (блок)” (8,9 %). При цьому спостерігаються певні відмінності в мотивації вибору між симпатиками різних політичних сил. Так, прихильники владної коаліції найчастіше голосують за ці партії тому, що вважають: вони захистять їхні інтереси, а прихильники опозиції та Блоку Литвина – тому що довіряють лідерам відповідних політичних сил. Цікаво також, що симпатики коаліції мало не вдвічі частіше від симпатиків опозиції роблять свій вибір під впливом

соціального оточення, можливо, безпосередніх керівників (“людей, яким довіряють”).

- Серед тих хто, скоріше та однозначно не збирається голосувати, 41 % своє небажання пояснює тим, що “у нашій країні вибори не можуть бути чесними”, і що “мій голос нічого не вирішить” (30,2 %). Значно менше громадян умотивовують відмову голосувати відсутністю інтересу до політики (22 %) і тим, що “в списку немає партій (блоків), за які варто голосувати” (14,1 %). Майже 14 % вважають недоцільною, такою, що позбавлена будь-якого сенсу, саму процедуру виборів.

- **Тільки 20,8 % опитаних тією чи іншою мірою впевнені, що позачергові парламентські вибори пройдуть чесно й демократично (причому порівняно з травнем цього року їх кількість майже не змінилася – тоді таку впевненість висловлювали 18 %). Натомість близько 66 % зовсім чи скоріше не впевнені в цьому. Найбільше таких респондентів у Південному (74,3 %) та Східному (69 %) регіонах. А найбільше тих, хто все ж сподівається на чесні вибори, – в Західному регіоні (29,5 %).**

2. Громадська думка щодо гіпотетичних президентських виборів

Чи згодні Ви з тим, що одночасно з позачерговими виборами до Верховної Ради слід було б провести й дострокові президентські вибори? (у %)

	Травень 2007 р.	Вересень 2007 р.
згоден	47,1	43,1
не згоден	34,5	30,5
важко відповісти	18,4	26,4

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
Західний регіон	19,8	48,0	32,1
Центральний регіон	31,7	38,1	30,2
Східний регіон	61,7	16,3	22,0
Південний регіон	59,0	21,2	19,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
18—29 років	37,0	30,4	32,6
30—55 років	42,8	32,3	25,0
56 років і більше	47,3	28,2	24,5

За статтю (на момент останнього опитування):

	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
чоловіки	44,8	29,9	25,3
жінки	41,7	31,2	27,1

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Згоден	Не згоден	Важко відповісти
повна вища	36,6	37,8	25,6
неповна вища, середня спеціальна	43,5	32,1	24,4
повна середня	44,9	29,0	26,0
неповна середня	43,2	26,0	30,8

Якби сьогодні відбувалися дострокові президентські вибори, то чи взяли б ви участь у голосуванні? (у %)

	Травень 2007 р.		Вересень 2007 р.	
однозначно так	43,4	72,7	40,8	73,0
скоріше так	29,3		32,2	
скоріше ні	9,5	17,1	8,5	14,7
однозначно ні	7,6		6,2	
важко відповісти	10,1		12,2	

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
Західний регіон	70,4	16,4	13,2
Центральний регіон	67,4	18,4	14,2
Східний регіон	79,2	10,5	10,4
Південний регіон	75,8	14,0	10,2

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
18—29 років	72,1	15,4	12,5
30—55 років	72,7	15,8	11,5
56 років і більше	74,1	13,0	12,9

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
чоловіки	73,9	14,3	11,8
жінки	72,3	15,2	12,5

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
повна вища	75,8	13,0	11,1
неповна вища, середня спеціальна	74,2	13,8	12,0
повна середня	73,8	14,9	11,2
неповна середня	66,9	17,6	15,4

За кого з перелічених нижче осіб Ви б проголосували на дострокових президентських виборах? (у %)

	По вибірці в цілому		Серед тих, хто тією чи іншою мірою схильний взяти участь у голосуванні (однозначно так + скоріше так)		Серед тих, хто схильний голосувати і визначився з вибором	
	Травень 2007 р.	Вересень 2007 р.	Травень 2007 р.	Вересень 2007 р.	Травень 2007 р.	Вересень 2007 р.
Віктор Янукович	26,8	26,1	34,1	32,6	43,0	41,5
Юлія Тимошенко	15,9	16,0	17,1	18,2	18,6	19,2
Віктор Ющенко	11,7	9,9	12,0	10,1	13,3	12,1
Петро Симоненко	3,6	3,9	4,1	4,9	4,6	7,3
Володимир Литвин	3,6	3,6	4,4	4,4	5,5	5,7
Юрій Луценко	3,4	2,9	3,4	2,7	3,7	3,0
Олександр Мороз	2,5	2,3	2,5	2,5	2,9	2,8
Наталія Вітренко	2,0	1,9	2,3	2,4	3,1	3,7
Інший	1,3	1,9	1,2	1,9	1,4	1,8
Ще не знаю, вагаюся з вибором	15,2	18,4	13,6	17,1	–	–
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	6,8	5,4	5,2	2,8	3,8	2,8
Не пішов би на вибори	7,3	7,7	–	–	–	–

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних жителів регіону):

	Західний регіон	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон
Віктор Янукович	5,9	15,6	43,4	38,4
Юлія Тимошенко	27,4	20,8	5,7	12,6
Віктор Ющенко	21,7	12,1	2,8	5,1
Петро Симоненко	1,0	2,6	6,8	4,4
Володимир Литвин	3,9	4,7	2,5	3,4
Юрій Луценко	4,9	4,7	1,1	0,3
Олександр Мороз	1,3	2,3	3,3	1,7
Наталія Вітренко	0,3	0,8	3,3	3,4
Інший	1,6	2,3	2,3	0,3
Ще не знаю, вагаюся з вибором	18,9	20,1	16,6	17,7
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	4,4	6,6	3,6	7,8
Не пішов би на вибори	8,8	7,6	8,7	4,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної вікової групи):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
Віктор Янукович	22,5	27,0	27,1
Юлія Тимошенко	20,5	16,0	13,1
Віктор Ющенко	10,6	10,6	8,5
Петро Симоненко	0,5	1,6	9,3
Володимир Литвин	4,3	4,3	2,3
Юрій Луценко	2,7	2,8	3,2
Олександр Мороз	1,4	2,5	2,6
Наталія Вітренко	1,4	1,7	2,3
Інший	2,2	1,6	2,0
Ще не знаю, вагаюся з вибором	18,4	18,2	18,6
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	7,0	5,6	4,1
Не пішов би на вибори	8,5	8,0	7,0

За статтю (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної статі):

	Чоловіки	Жінки
Віктор Янукович	26,3	25,8
Юлія Тимошенко	13,9	17,8
Віктор Ющенко	10,1	9,6
Петро Симоненко	4,7	3,3
Володимир Литвин	3,3	4,0
Юрій Луценко	2,9	3,0
Олександр Мороз	2,5	2,1
Наталія Вітренко	1,6	2,1
Інший	2,0	1,8
Ще не знаю, вагаюся з вибором	18,8	18,0
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	6,5	4,4
Не пішов би на вибори	7,4	8,1

За рівнем освіти (на момент останнього опитування, у % до кількості опитаних представників певної освітньої категорії):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
Віктор Янукович	23,7	26,6	26,5	25,9
Юлія Тимошенко	18,2	17,5	16,1	12,4
Віктор Ющенко	12,0	9,5	10,7	6,6
Петро Симоненко	2,2	1,6	3,9	8,3
Володимир Литвин	4,0	5,1	3,0	3,0
Юрій Луценко	3,7	2,9	2,9	2,5
Олександр Мороз	2,8	1,6	2,4	2,8
Наталія Вітренко	1,2	2,0	2,5	0,8
Інший	2,8	1,6	1,8	1,4
Ще не знаю, вагаюся з вибором	20,0	18,6	17,2	19,6
Вказав би в бюлетені, що не підтримую жодної кандидатури	5,8	6,2	5,2	4,4
Не пішов би на вибори	3,7	6,9	7,8	12,4

За кого б Ви проголосували, якби у 2-й тур виборів Президента України вийшли:

• **В. Ющенко і В. Янукович? (у %)**

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за В. Ющенка	26,3	32,2
за В. Януковича	37,5	45,9
не знаю	18,0	22,0
не пішов би голосувати	18,3	–

• **Ю. Тимошенко і В. Янукович? (у %)**

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за Ю. Тимошенко	31,9	37,8
за В. Януковича	36,3	43,1
не знаю	16,0	19,0
не пішов би голосувати	15,7	–

• **Ю. Тимошенко і В. Ющенко? (у %)**

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за Ю. Тимошенко	22,2	37,3
за В. Ющенка	13,0	21,9
не знаю	24,4	40,9
не пішов би голосувати	40,4	–

• **Ю. Луценко і В. Янукович? (у %)**

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за Ю. Луценка	20,8	26,3
за В. Януковича	37,2	47,1
не знаю	21,0	26,6
не пішов би голосувати	21,1	–

• **Ю. Луценко і В. Ющенко? (у %)**

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за Ю. Луценка	7,6	13,4
за В. Ющенка	20,4	36,0
не знаю	28,7	50,6
не пішов би голосувати	43,3	–

• *Ю. Луценко і Ю. Тимошенко? (у %)*

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за Ю. Луценка	7,7	12,9
за Ю. Тимошенко	26,9	45,1
не знаю	25,0	42,0
не пішов би голосувати	40,4	–

• *В. Литвин і В. Янукович? (у %)*

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за В. Литвина	19,6	25,6
за В. Януковича	35,1	45,9
не знаю	21,8	28,5
не пішов би голосувати	23,6	–

• *В. Литвин і В. Ющенко? (у %)*

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за В. Литвина	18,3	27,3
за В. Ющенка	23,1	34,4
не знаю	25,7	38,3
не пішов би голосувати	32,9	–

• *В. Литвин і Ю. Тимошенко? (у %)*

	По вибірці в цілому	Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні
за В. Литвина	16,5	23,6
за Ю. Тимошенко	28,9	41,5
не знаю	24,3	34,9
не пішов би голосувати	30,4	–

Резюме

• Понад 43 % респондентів хотіли б, аби одночасно з позачерговими виборами до Верховної Ради проходили й дострокові президентські вибори. Порівняно з травнем цього року число згодних з такою думкою зменшилося на 4 %, але на стільки ж поменшало й тих, хто із цим не згоден. На 8 % (з 18,4 % до 26,4 %) збільшилася кількість опитаних, яким “важко відповісти”, що, ймовірно, пояснюється розумінням нереальності таких виборів. Найбільше прихильників дострокових виборів Президента України залишається в Східному (61,7 %) та Південному (59 %) регіонах, удвічі менше

– в Центральному (31,7 %), ще менше – в Західному (19,8 %). Серед тих, кому імпонує ідея дострокових президентських виборів, більше людей старшого віку, ніж молодих, менше респондентів з повною вищою освітою, ніж тих, хто її не має.

- Якби дострокові президентські вибори відбулися на момент опитування, з тих респондентів, що схильні проголосувати, свої голоси б віддали: В. Януковичу – 32,6 % (у травні – 34 %), Ю. Тимошенко – 18,2 % (17,1 %), В. Ющенку – 10,1 % (12 %), П. Симоненку – 4,9 % (4,1 %), В. Литвину – 4,4 % (4,4 %), Ю. Луценку – 2,7 % (3,4 %), О. Морозу – 2,5 % (2,5 %), Н. Вітренко – 2,4 % (2,3 %). Місця в цій рейтинговій ієрархії, як видно, загалом відповідають рейтингам очолюваних переліченими політиками партій і блоків (останнім часом В. Ющенко в громадській думці ідентифікується як керівник Блоку “Наша Україна – Народна самооборона”). У Східному й Південному регіонах, природно, найбільше прихильників В. Януковича (43,4 % та 38,4 %, відповідно), в Західному та Центральному симпатії віддаються Ю. Тимошенко і В. Ющенку з перевагою першої: на Заході – відповідно 27,4 % та 21,7 %, у Центрі – 20,8 % та 12,1 %. Прихильність респондентів до того чи іншого політичного діяча мало залежить від їхнього віку, статі чи освіти. На бік Ю. Тимошенко трохи більше схиляються молодь, жінки, люди з вищою освітою.

- Якби у 2-й тур виборів Президента України вийшли В. Ющенко і В. Янукович, останній би переміг з відривом у 13,7 % (45,9 % проти 32,2 %) – при підрахунку бралися до уваги ті респонденти, які прийшли б голосувати. Дещо меншим розрив, і теж на користь лідера ПР, виявився б у разі виходу в другий тур Ю. Тимошенко і В. Януковича (відповідно 37,8 % і 43,1 %). У парі Ю. Тимошенко – В. Ющенко перемогла б лідерка БЮТ (37,3 % і 21,9 %), у парі Ю. Луценко – В. Янукович переможцем би вийшов Янукович (47,1 % і 26,3 %), у парі Ю. Луценко – В. Ющенко переміг би Ющенко (36 % проти 13,4 %). Опитування засвідчує, що Ю. Луценко ще не може скласти реальної конкуренції Ю. Тимошенко. У цій парі з великим відривом перемогла б Тимошенко (45,1 % проти 12,9 %). У парах В. Литвин і В. Янукович, В. Литвин і В. Ющенко, В. Литвин і Ю. Тимошенко більшу чи меншу перевагу респонденти віддають суперникам колишнього спікера парламенту.

3. Думки громадян з актуальних суспільно-політичних і гуманітарних проблем

Чи можете сказати особисто Ви, що справляєте вплив на суспільні процеси, які відбуваються навколо Вас? (у %)

	Жовтень 2004 р.		Грудень 2004 р.		Травень 2007 р.		Вересень 2007 р.	
однозначно так	2,4	8,5	5,7	22,0	7,6	20,2	2,8	14,3
скоріше так	6,1		16,3		12,6		11,5	
скоріше ні	37,4	67,6	34,1	49,0	27,4	64,0	33,7	63,9
однозначно ні	30,2		14,9		36,6		30,2	
важко відповісти	23,9		29,0		15,8		21,8	

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
владна коаліція	12,7	66,9	20,4
опозиція	21,0	56,3	22,7

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
Західний регіон	15,9	64,6	19,5
Центральний регіон	14,4	62,6	23,1
Східний регіон	13,7	62,6	23,8
Південний регіон	13,6	68,7	17,7

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
18—29 років	20,0	57,6	22,4
30—55 років	13,2	64,4	22,3
56 років і більше	12,2	67,1	20,7

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
чоловіки	15,3	61,5	23,1
жінки	13,6	65,3	21,0

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так (однозначно так + скоріше так)	Ні (скоріше ні + однозначно ні)	Важко відповісти
повна вища	22,3	61,1	16,7
неповна вища, середня спеціальна	16,9	60,0	23,1
повна середня	12,2	64,0	23,8
неповна середня	8,9	71,2	19,9

Якщо Ви вважаєте, що не справляєте впливу на суспільні процеси, то чому? (у % до кількості респондентів, які дали негативну відповідь на попереднє запитання)

	Жовтень 2004 р.	Вересень 2007 р.
для цього сьогодні немає реальних механізмів	28,8	28,1
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	32,5	29,5
це нікому не потрібно	16,1	19,9
я сам не відчуваю в цьому потреби	11,2	13,0
інша думка	2,8	2,1
важко відповісти	8,6	7,4

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Владна коаліція	Опозиція
для цього сьогодні немає реальних механізмів	23,6	35,7
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	33,3	32,5
це нікому не потрібно	24,1	12,2
я сам не відчуваю в цьому потреби	11,1	8,4
інша думка	1,3	2,0
важко відповісти	6,7	9,3

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
для цього сьогодні немає реальних механізмів	37,1	31,0	26,8	13,2
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	30,2	25,7	32,3	31,0
це нікому не потрібно	12,1	21,8	20,1	25,4
я сам не відчуваю в цьому потреби	10,5	13,3	11,5	18,3
інша думка	2,0	2,7	0,5	4,6
важко відповісти	8,1	5,6	8,8	7,6

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
для цього сьогодні немає реальних механізмів	28,7	28,2	27,7
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	28,7	32,3	26,3
це нікому не потрібно	13,9	19,1	24,3
я сам не відчуваю в цьому потреби	17,7	11,9	11,7
інша думка	0,8	1,9	3,2
важко відповісти	10,1	6,7	6,9

За статтю (на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
для цього сьогодні немає реальних механізмів	31,2	25,8
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	25,7	32,3
це нікому не потрібно	18,0	21,4
я сам не відчуваю в цьому потреби	13,4	12,6
інша думка	3,1	1,4
важко відповісти	8,6	6,5

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
для цього сьогодні немає реальних механізмів	36,9	31,8	26,9	19,9
вважаю, що такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється	27,8	28,0	32,7	26,2
це нікому не потрібно	11,6	18,9	19,6	27,3
я сам не відчуваю в цьому потреби	13,1	11,0	12,1	16,4
інша думка	2,5	1,5	2,6	1,6
важко відповісти	8,1	8,7	6,0	8,6

Як Ви сприйняли святкування 16-ї* річниці незалежності України?
(у %)

	1999р.	2000р.	2002р.	2003р.	2004р.	2005р.	2006р.	2007р.
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	8,4	7,0	9,9	7,9	15,8	15,3	14,7	12,3
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	20,4	23,1	23,2	19,8	22,2	27,0	22,8	19,5
це була передусім нагода розважитись і відпочити	10,8	9,2	12,6	10,2	12,5	12,4	12,1	13,8
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	35,9	37,7	35,0	37,9	24,2	23,3	24,7	20,8
цей день для мене не є святом	15,1	15,6	14,3	16,7	13,9	14,5	19,1	21,7
важко відповісти	9,4	7,4	5,0	7,5	11,3	7,5	6,7	11,8

* У попередні роки у формулюванні запитання йшлося про відповідну річницю незалежності України.

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Владна коаліція	Опозиція
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	7,9	23,7
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	12,8	28,7
це була передусім нагода розважитись і відпочити	14,0	12,0
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	27,6	12,2
цей день для мене не є святом	27,9	11,3
важко відповісти	9,8	12,2

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Центральний регіон	Східний регіон	Південний регіон
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	23,6	11,9	8,2	7,5
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	27,3	24,4	12,7	13,4
це була передусім нагода розважитись і відпочити	10,8	14,0	16,0	12,7
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	10,8	18,9	25,1	28,8
цей день для мене не є святом	14,4	16,6	26,2	32,9
важко відповісти	13,1	14,2	11,8	4,8

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	14,2	12,3	11,1
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	13,5	20,7	21,8
це була передусім нагода розважитись і відпочити	30,4	11,8	6,3
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	15,7	21,8	22,6
цей день для мене не є святом	15,4	21,5	26,1
важко відповісти	10,8	12,0	12,2

За статтю (на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	13,0	11,7
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	18,7	20,3
це була передусім нагода розважитись і відпочити	13,9	13,8
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	21,9	19,9
цей день для мене не є святом	21,8	21,7
важко відповісти	10,7	12,5

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
це викликало в мене передусім гордість як у громадянина	14,6	13,1	11,6	10,8
разом з гордістю я відчував гіркоту невинуватих сподівань	22,0	18,8	20,5	16,1
це була передусім нагода розважитись і відпочити	11,8	19,1	13,7	9,7
вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі	21,1	18,8	20,9	22,7
цей день для мене не є святом	19,8	18,6	21,0	28,8
важко відповісти	10,8	11,5	12,3	11,9

Яке враження справив на Вас виступ Президента України В.Ющенка на Софійському майдані в День Незалежності 24 серпня? (у %)

	По вибірці в цілому				Серед респондентів, які чули виступ			
	2006 р.		2007 р.		2006 р.		2007 р.	
цілком позитивне	3,6	15,5	5,1	15,6	8,1	34,8	12,1	36,6
скоріше позитивне	11,9		10,4		26,7		24,5	
скоріше негативне	10,5	17,2	9,4	17,0	23,6	38,6	22,3	40,2
цілком негативне	6,7		7,6		15,0		17,9	
важко відповісти	11,9		9,8		26,7		23,2	
не чув цієї промови	55,4		57,7		–		–	

Довідково. У вересні 2004 р. респондентам ставилося запитання: *"Яке враження справив на Вас виступ Президента Л.Кучми на урочистому засіданні з нагоди 13-ї річниці незалежності України?"*. Розподіл відповідей був таким (у %):

однозначно позитивне	3,4	14,0
скоріше позитивне	10,6	
скоріше негативне	12,7	21,0
однозначно негативне	8,3	
не чув цього виступу	50,2	
важко відповісти	14,8	

У регіональному розрізі (% до числа респондентів, які чули виступ, на момент останнього опитування):

	Позитивне (цілком позитивне + скоріше позитивне)	Негативне (скоріше негативне + цілком негативне)	Важко відповісти
Західний регіон	62,1	15,0	22,9
Центральний регіон	45,6	31,7	22,6
Східний регіон	12,0	60,6	27,5
Південний регіон	27,9	55,9	16,1

У віковому розрізі (% до числа респондентів, які чули виступ, на момент останнього опитування):

	Позитивне (цілком позитивне + скоріше позитивне)	Негативне (скоріше негативне + цілком негативне)	Важко відповісти
18—29 років	39,6	33,7	26,6
30—55 років	39,2	36,6	24,2
56 років і більше	32,1	47,6	20,4

За статтю (% до числа респондентів, які чули виступ, на момент останнього опитування):

	Позитивне (цілком позитивне + скоріше позитивне)	Негативне (скоріше негативне + цілком негативне)	Важко відповісти
чоловіки	34,9	43,4	21,7
жінки	38,4	37,3	24,3

За рівнем освіти (% до числа респондентів, які чули виступ, на момент останнього опитування):

	Позитивне (цілком позитивне + скоріше позитивне)	Негативне (скоріше негативне + цілком негативне)	Важко відповісти
повна вища	41,1	38,7	20,2
неповна вища, середня спеціальна	33,7	43,2	23,2
повна середня	39,0	37,9	23,2
неповна середня	29,1	43,1	27,8

У своєму виступі на Софійському майдані Президент ініціював скликання Національної конституційної асамблеї. Вона має розробити проект нової редакції Конституції України, який потім планується винести на всеукраїнський референдум. Чи підтримуєте Ви цю ініціативу Президента? (у %)

однозначно підтримую	11,9	28,3
скоріше підтримую	16,4	
скоріше не підтримую	10,7	23,8
зовсім не підтримую	13,1	
мені це байдуже	15,1	
важко відповісти	32,7	

Серед прихильників різних політичних сил:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
владна коаліція	14,1	42,8	12,6	30,6
опозиція	52,9	7,2	8,7	31,2

У регіональному розрізі:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Західний регіон	41,9	11,4	15,0	31,8
Центральний регіон	34,4	17,9	11,3	36,3
Східний регіон	17,8	35,7	17,8	28,6
Південний регіон	20,2	27,0	18,1	34,8

У віковому розрізі:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	31,3	21,4	17,0	30,3
30—55 років	28,8	23,4	15,1	33,7
56 років і більше	25,9	27,1	14,1	33,0

За статтю:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
чоловіки	29,9	24,7	15,9	29,5
жінки	27,4	23,1	14,6	34,9

За рівнем освіти:

	Підтримую (цілком підтримую + скоріше підтримую)	Не підтримую (скоріше не підтримую + зовсім не підтримую)	Мені це байдуже	Важко відповісти
повна вища	38,4	21,3	10,5	29,7
неповна вища, середня спеціальна	25,8	29,2	13,6	31,4
повна середня	28,7	22,0	15,6	33,6
неповна середня	21,5	23,1	20,3	35,2

Першого вересня розпочалися заняття в загальноосвітніх школах та інших навчальних закладах. Як Ви оцінюєте стан їх підготовки до нового навчального року? (у %)

	Вересень 2003 р.		Вересень 2004 р.		Вересень 2005 р.		Вересень 2006 р.		Вересень 2007 р.	
цілком позитивно	2,7	22,7	9,9	40,0	6,4	36,5	4,5	33,1	7,3	40,9
скоріше позитивно	20,0		30,1		30,1		28,6		33,6	
скоріше негативно	33,8	48,6	20,9	26,9	21,7	27,3	22,8	30,1	15,0	18,6
зовсім негативно	14,8		6,0		5,6		7,3		3,6	
мені це байдуже	4,1		6,4		5,1		5,7		7,9	
важко відповісти	24,6		26,7		31,1		31,2		32,6	

Оцінка стану підготовки закладів освіти до нового навчального року окремими категоріями респондентів (на момент останнього опитування):

	Респонденти, в сім'ях яких є учні або студенти		Респонденти, в сім'ях яких немає учнів і студентів		Студенти, учні		Працівники освіти	
цілком позитивно	8,4	46,3	5,1	29,1	15,2	55,2	10,8	59,0
скоріше позитивно	37,9		24,0		40,0		48,2	
скоріше негативно	16,2	20,0	12,1	15,3	17,6	20,8	20,5	21,6
зовсім негативно	3,8		3,2		3,2		1,2	
мені це байдуже	5,1		13,1		4,8		1,2	
важко відповісти	28,5		42,5		19,2		18,1	

Довідково. Відповіді на запитання *“Чи є у Вашій сім'ї учні та/або студенти?”* розподілилися таким чином (у %):

- так, є60,3
- ні, немає34,9
- я сам студент (учень) 4,8

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Позитивно (цілком позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + зовсім негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
владна коаліція	41,4	17,1	7,3	34,2
опозиція	48,6	19,3	4,0	28,1

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Позитивно (цілком позитивне + скоріше позитивне)	Негативно (скоріше негативне + цілком негативне)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Західний регіон	44,5	21,9	7,5	26,1
Центральний регіон	39,6	19,5	6,8	34,1
Східний регіон	39,2	17,2	9,4	34,1
Південний регіон	42,5	15,3	7,5	34,7

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Позитивно (цілком позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + зовсім негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	45,5	21,9	7,0	25,5
30—55 років	43,9	20,7	6,7	28,9
56 років і більше	33,9	13,6	10,1	42,4

За статтю (на момент останнього опитування):

	Позитивно (цілком позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + зовсім негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Чоловіки	38,3	16,6	9,7	35,2
Жінки	43,0	20,2	6,5	30,2

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Позитивно (цілком позитивно + скоріше позитивно)	Негативно (скоріше негативно + зовсім негативно)	Мені це байдуже	Важко відповісти
повна вища	41,4	26,6	4,6	27,2
неповна вища, середня спеціальна	46,3	17,9	6,4	29,4
повна середня	42,4	18,1	7,1	32,4
неповна середня	30,2	13,4	14,6	41,8

Чи вважаєте Ви, що завдяки зусиллям органів влади заклади освіти підготувалися до початку нового навчального року краще, ніж у попередні роки? (у %)

	Вересень 2001 р.	Вересень 2003 р.	Вересень 2005 р.	Вересень 2006 р.	Вересень 2007 р.
так	18,8	12,6	19,6	17,3	23,4
ні	43,8	47,9	37,8	41,5	27,8
важко відповісти	37,4	39,5	42,6	41,2	48,8

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Так	Ні	Важко відповісти
владна коаліція	26,3	22,8	50,9
опозиція	26,5	32,7	40,8

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Так	Ні	Важко відповісти
Західний регіон	24,6	33,2	42,2
Центральний регіон	22,5	24,6	52,9
Східний регіон	22,6	28,2	49,1
Південний регіон	25,5	27,2	47,3

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Так	Ні	Важко відповісти
18—29 років	25,4	35,0	39,6
30—55 років	24,6	30,3	45,0
56 років і більше	20,5	19,7	59,8

За статтю (на момент останнього опитування):

	Так	Ні	Важко відповісти
чоловіки	21,7	27,2	51,2
жінки	25,2	28,3	46,6

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Так	Ні	Важко відповісти
повна вища	24,1	35,6	40,2
неповна вища, середня спеціальна	25,8	29,1	45,1
повна середня	25,0	27,1	47,9
неповна середня	16,6	20,7	62,7

Пригадайте, будь ласка, яким з перелічених нижче категорій працівників протягом останнього року Вам доводилося давати хабарі? (у %)

	Вересень 2006 р.	Вересень 2007 р.
лікарям	35,9	30,9
учителям, викладачам	16,4	16,9
працівникам ДАІ	12,5	13,1
працівникам органів державної влади та управління	8,9	6,3
працівникам міліції	7,5	5,3
працівникам ЖЕКУ	6,2	5,2
суддям	2,5	2,8
податківцям	5,1	2,7
митникам	3,7	1,9
пожежникам	3,6	1,7
іншим	0,6	0,8
нікому хабарів не давав	49,8	53,1

Примітка. Сума перевищує 100%, тому що кількість варіантів відповіді, які міг обирати респондент, не обмежувалася.

Серед прихильників різних політичних сил (на момент останнього опитування):

	Владна коаліція	Опозиція
лікарям	29,0	36,3
учителям, викладачам	16,0	17,8
працівникам ДАІ	13,0	14,4
працівникам органів державної влади та управління	4,1	7,9
працівникам міліції	4,7	5,2
працівникам ЖЕКУ	5,5	5,5
суддям	3,3	2,1
податківцям	2,9	2,6
митникам	2,1	1,3
пожежникам	2,1	1,6
іншим	0,3	1,1
нікому хабарів не давав	58,0	47,2

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
лікарям	38,8	34,5	25,6	23,9
учителям, викладачам	17,8	19,2	16,6	11,3
працівникам ДАІ	11,9	16,1	12,5	9,2
працівникам органів державної влади та управління	7,5	8,5	4,6	3,4
працівникам міліції	4,4	7,4	3,5	5,8
працівникам ЖЕКУ	3,9	5,9	5,4	4,8
суддям	1,0	2,6	3,2	4,4
податківцям	3,1	2,9	2,5	2,4
митникам	2,6	1,4	1,5	2,7
пожежникам	1,3	2,3	2,0	0,0
іншим	0,8	1,5	0,3	0,0
нікому хабарів не давав	46,0	46,5	59,8	62,5

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
лікарям	30,8	32,7	28,4
учителям, викладачам	23,4	19,3	9,7
працівникам ДАІ	13,3	17,0	7,6
працівникам органів державної влади та управління	7,0	7,5	4,1
працівникам міліції	7,0	6,1	3,2
працівникам ЖЕКу	7,0	4,3	5,3
суддям	2,9	3,1	2,3
податківцям	3,6	3,5	1,1
митникам	2,2	2,3	1,1
пожежникам	1,0	2,2	1,4
іншим	1,4	0,8	0,3
нікому хабарів не давав	47,5	48,6	62,8

За статтю (на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
лікарям	27,9	33,3
учителям, викладачам	14,7	19,0
працівникам ДАІ	17,8	9,3
працівникам органів державної влади та управління	6,1	6,6
працівникам міліції	6,3	4,5
працівникам ЖЕКу	4,5	5,7
суддям	3,0	2,6
податківцям	2,2	3,1
митникам	1,9	1,8
пожежникам	1,8	1,6
іншим	0,7	0,8
нікому хабарів не давав	54,5	51,7

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
лікарям	33,5	33,8	29,5	28,5
учителям, викладачам	19,0	19,9	17,6	9,9
працівникам ДАІ	17,2	13,9	13,9	6,6
працівникам органів державної влади та управління	8,3	7,5	6,1	3,6
працівникам міліції	5,5	5,3	6,4	2,5
працівникам ЖЕКу	6,5	6,6	4,6	3,6
суддям	4,0	2,7	2,6	2,2
податківцям	3,4	3,3	2,1	2,5
митникам	3,1	1,8	1,4	1,9
пожежникам	4,3	1,1	1,1	1,4
іншим	1,2	0,7	0,6	0,8
нікому хабарів не давав	47,4	48,9	52,9	63,5

Чи стикалися Ви особисто з фактами хабарництва та корупції в системі освіти? (у %)

	Жовтень 2005 р.	Вересень 2006 р.	Вересень 2007 р.
не стикався і не можу достовірно стверджувати, що такі факти є	15,4	14,8	18,5
особисто я з такими фактами не стикався, але знаю, що вони мають місце	40,0	42,3	36,8
у моєму житті траплялися випадки, коли без хабара справи в освіті не вирішувались	29,9	28,5	22,6
мені часто доводилося давати хабарі освітянам	6,3	3,4	5,2
важко відповісти	8,4	10,8	16,8

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Західний регіон	Централь- ний регіон	Східний регіон	Південний регіон
не стикався і не можу достовірно стверджувати, що такі факти є	17,8	17,1	17,6	24,6
особисто я з такими фактами не стикався, але знаю, що вони мають місце	38,0	36,6	36,4	36,7
у моєму житті траплялися випадки, коли без хабара справи в освіті не вирішувались	20,4	30,0	18,1	18,7
мені часто доводилося давати хабарі освітянам	7,8	5,3	4,8	2,4
важко відповісти	16,0	10,9	23,1	17,6

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	18—29 років	30—55 років	56 років і більше
не стикався і не можу достовірно стверджувати, що такі факти є	13,9	17,3	23,2
особисто я з такими фактами не стикався, але знаю, що вони мають місце	31,1	36,8	40,3
у моєму житті траплялися випадки, коли без хабара справи в освіті не вирішувались	34,1	24,9	12,3
мені часто доводилося давати хабарі освітянам	8,0	5,7	2,8
важко відповісти	12,9	15,3	21,5

За статтю (на момент останнього опитування):

	Чоловіки	Жінки
не стикався і не можу достовірно стверджувати, що такі факти є	20,7	16,7
особисто я з такими фактами не стикався, але знаю, що вони мають місце	35,0	38,1
у моєму житті траплялися випадки, коли без хабара справи в освіті не вирішувались	22,1	23,3
мені часто доводилося давати хабарі освітянам	4,7	5,7
важко відповісти	17,5	16,3

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Повна вища	Неповна вища, середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня
не стикався і не можу достовірно стверджувати, що такі факти є	17,6	16,6	17,7	23,8
особисто я з такими фактами не стикався, але знаю, що вони мають місце	38,4	34,0	37,0	38,1
у моєму житті траплялися випадки, коли без хабара справи в освіті не вирішувались	23,2	30,6	22,8	11,9
мені часто доводилося давати хабарі освітянам	6,2	4,9	6,0	2,8
важко відповісти	14,6	13,9	16,5	23,5

Чи згодні Ви з тим, що завдяки заходам, які вживалися державою, нинішній рік став роком без корупції на вступних іспитах до вищих навчальних закладів? (у %)

	Вересень 2005 р.		Вересень 2006 р.		Вересень 2007 р.	
цілком згоден	4,4	10,0	1,8	9,1	2,8	11,9
скоріше згоден	5,6		7,3		9,1	
скоріше не згоден	26,3	59,6	24,7	57,7	22,6	50,0
зовсім не згоден	33,3		33,0		27,4	
мені це байдуже	2,9		5,3		4,9	
важко відповісти	27,5		27,9		33,1	

Серед окремих категорій респондентів (на момент останнього опитування):

	Респонденти, в сім'ях яких є молоді люди, які цього року вступали до ВНЗ і стали студентами		Респонденти, в сім'ях яких є молоді люди, які цього року вступали до ВНЗ і не вступили		Респонденти, в сім'ях яких немає молодих людей які цього року вступали до ВНЗ	
цілком згоден	2,3	12,7	1,4	12,8	3,0	11,8
скоріше згоден	10,4		11,4		8,8	
скоріше не згоден	28,3	58,9	17,1	42,8	21,4	48,4
зовсім не згоден	30,6		25,7		27,0	
мені це байдуже	1,0		5,7		5,4	
важко відповісти	27,4		38,6		34,4	

Довідково. Відповіді на запитання “ Чи є у Вашій сім'ї (в сім'ях Ваших батьків чи дітей) молоді люди, які цього року вступали до вищих навчальних закладів?” розподілилися таким чином (у %):

- так, є – стали цього року студентами.....15,8
- так, є – вступали, але не вступили.....3,6
- ні, таких молодих людей у нас немає 80,6

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

	Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	Мені це байдуже	Важко відповісти
Західний регіон	11,9	54,3	5,9	27,9
Центральний регіон	9,8	52,8	2,7	34,7
Східний регіон	14,0	45,5	6,2	34,3
Південний регіон	12,3	48,2	5,4	34,0

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

	Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	Мені це байдуже	Важко відповісти
18—29 років	14,9	58,0	4,1	23,1
30—55 років	12,0	54,0	3,6	30,3
56 років і більше	10,0	39,7	7,1	43,3

За статтю (на момент останнього опитування):

	Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	Мені це байдуже	Важко відповісти
чоловіки	10,1	49,9	4,9	35,2
жінки	13,7	50,6	4,8	31,0

За рівнем освіти (на момент останнього опитування):

	Згоден (цілком згоден + скоріше згоден)	Не згоден (скоріше не згоден + зовсім не згоден)	Мені це байдуже	Важко відповісти
повна вища	12,0	62,5	3,7	21,8
неповна вища, середня спеціальна	11,7	56,1	3,1	29,0
повна середня	13,0	48,5	4,3	34,3
неповна середня	9,6	35,5	9,6	45,3

Резюме

• Більшість опитаних дають негативну відповідь на запитання, чи справляють вони особисто вплив на суспільні процеси, які відбуваються навколо них (63,9 %). Лише 14,3 % відповідають на нього тією чи іншою мірою ствердно. Це значно менше, ніж у травні 2007 року та в грудні 2004-го (20,2 % і 22 %, відповідно), коли люди брали участь у масових політичних акціях, що наводить на думку: чимало українців наразі можуть зреалізуватись

як громадяни лише в такий екстремальний спосіб. У Західному та Центральному регіонах дещо більше респондентів (відповідно 15,9 % та 14,4 %), які зазначають, що однозначно чи скоріше впливають на суспільні процеси, ніж у Східному (13,7 %) та Південному (13,6 %). Позитивну відповідь на це запитання дають 20 % представників молодшої вікової групи, тоді як у старшій частка таких респондентів становить лише 12,2 %. Оптимістичніше оцінюють свою причетність до суспільних справ чоловіки, ніж жінки (15,3 % проти 13,6 %). Серед тих, хто, за власною оцінкою, справляє вплив на процеси в суспільстві, у 2,5 раза більше респондентів з повною вищою освітою (22,3 %), ніж людей з неповною середньою (8,9 %).

- Головні причини, з яких вони не впливають на суспільні процеси, опитані вбачають у відсутності для цього реальних механізмів (28,1 %) і в тому, що “це нікому не потрібно” (19,9 %). Водночас багато хто вважає, що “такими питаннями мають займатися ті, хто на цьому розуміється” (29,5 %), а 13 % не відчують у цьому потреби.

- Що далі країна віддаляється від часів помаранчевої революції, то менше стає громадян, які відчують гордість у день святкування чергової річниці Незалежності України. Якщо 2004 року про це заявляли 15,8 % респондентів, то нині – 12,3 %. Водночас росте частка тих, хто не вважає цей день святом (2004 р. – 13,9 %, 2005 р. – 14,5 %, 2006 р. – 19,1 %, 2007 р. – 21,7 %). У Західному регіоні про це заявили 14,4 % опитаних, у Центральному – 16,6 %, у Східному – 26,2 %, у Південному – 32,9 %. Решта відповідей на запитання “Як Ви сприйняли святкування 16-ї річниці Незалежності України?” загалом по вибірці розподілилися так: “разом з гордістю я відчував гіркоту невиправданих сподівань” – 19,5 %; “це була передусім нагода розважитись і відпочити” – 13,8 %; “вважаю цю святкову метушню спробою приховати розвал і злиденне становище в державі” – 20,8 %. Певний оптимізм вселяє те, що серед молоді істотно меншою є частка тих, хто не вважає День Незалежності для себе святом (15,4 % проти 26,1 % серед людей віком 56 років і старше).

• Виступ Президента України на Софійському майдані в День Незалежності справив позитивне чи скоріше позитивне враження загалом на 15,6 % респондентів і на 36,6 % тих, хто його чув. Цілком негативно чи скоріше негативно оцінили виступ 17 % опитаних по вибірці в цілому і 40,2 % тих, хто його чув. Ставлення до виступу різко змінюється з просуванням із Заходу на Схід (позитивні оцінки на Заході становлять 62,1 %, на Сході – лише 12 %). Позитивніше оцінюють виступ Президента люди молодшого і середнього віку, особи з повною вищою освітою та жінки.

• **Висловлену Президентом України на Софійському майдані ініціативу скликати Національну конституційну асамблею тією чи іншою мірою підтримали 28,3 % респондентів, зовсім чи скоріше не підтримали 23,8 %.** Підтримка цієї ініціативи теж зменшується із Заходу (41,9 %) на Схід (17,8 %). Понад 15 % опитаних зустріли її байдуже, майже третина (32,7 %) поки що не визначилися зі ставленням до неї.

• **Порівняно з минулим роком набагато більше людей (40,9 % проти 33,1 %) позитивно оцінили готовність закладів освіти до нового навчального року.** Причому прикметно, що стан їх готовності позитивно оцінюють передусім респонденти, в сім'ях яких є школярі чи студенти (46,3 %), а також самі учні та студенти (55,2 %) та працівники освіти (59 %), тобто люди, які добре знають стан справ у освітній галузі. Найбільше опитаних вважають, що школи та інші навчальні заклади добре підготувалися до нового навчального року, у Західному (44,5 %) і Південному регіонах (42,5 %).

• Українське суспільство продовжує потерпати від корупції та хабарництва. **Мало не кожен другий респондент (близько 47 %), за його власним зізнанням, протягом останнього року давав комусь хабарі.** Це лише трохи менше, ніж було у 2006 році (50,2 %). Найчастіше, хоч і дещо рідше, ніж минулого року, опитані давали хабарі лікарям (30,9 % проти 35,9 % у 2006 році). На другому місці опинилися вчителі й викладачі – 16,9 % відповідей, на третьому – працівники ДАІ – 13,1 % (рівень хабарництва серед цих категорій порівняно з минулим роком практично не змінився). Далі йдуть

працівники органів державної влади і управління – 6,3 %, працівники міліції – 5,3%, працівники ЖЕКів – 5,2 %, судді – 2,8 %, податківці – 2,7 %, митники – 1,9 %, пожежники – 1,7 %. Найбільше вражені корупцією Західний і Центральний регіони. Тут змушені були комусь давати хабарі відповідно 54 % та 53,5 % респондентів, тоді як у Східному – 40,2 % і Південному – 37,5 %.

- Половина опитаних (50 %) вважає, що цього року не обходилося без корупції на вступних іспитах до вищих навчальних закладів, однак частка таких респондентів протягом останніх трьох років неухильно зменшується (у вересні 2005 року вона становила майже 60 %). Тобто негативні настанови громадської думки щодо корумпованості вищої освіти помітно послабилися. Разом з тим цю позитивну тенденцію певною мірою нівелює те, що тезу про відсутність корупції на вступних іспитах найчастіше заперечують саме ті респонденти (58,9 %), у сім'ях яких є молоді люди, котрі цього року вступали до ВНЗ і стали студентами.

ДЛЯ НОТАТОК
